

STORTINGET

Representantforslag 198 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Grete Wold, Kari Elisabeth Kaski, Marian Hussein, Kathy Lie og Torgeir Knag Fylkesnes

Dokument 8:198 S (2021–2022)

Representantforslag fra Stortingsrepresentantene Grete Wold, Kari Elisabeth Kaski, Marian Hussein, Kathy Lie og Torgeir Knag Fylkesnes om helhetlig aldersfastsettelse for enslige mindreårige asylsøkere

Til Stortinget

Bakgrunn

I behandlingen av asylsaker har aldersundersøkelse i dag stor betydning i vurderingen av behovet for beskyttelse og opphold på humanitært grunnlag og vurdering av identitet. For å avgjøre om en søker har et reelt beskyttelsesbehov, kan alder ha avgjørende betydning, ettersom terskelen for hva som anses som forfølgelse, er lavere for barn enn for voksne. Barn kan også ha krav på beskyttelse eller oppholdstillatelse på humanitært grunnlag dersom det mangler omsorgspersoner på hjemstedet. At barn blir behandlet som barn, og ikke som voksne, er helt sentralt for at Norge skal overholde sine menneskerettslige forpliktelser.

Aldersundersøkelsene foretas ved røntgen av tann og hånd. Resultatene blir angitt som et sannsynlig aldersspenn ved hjelp av et statistisk verktøy kalt BioAlder, som beregner dette. I en artikkel 5. mars 2018 i Tidsskriftet for Den Norske Legeforening uttaler Legeforeningen og Rådet for legeetikk at BioAlder er for usikkert og at det i dag er vanskelig å ivareta prinsippene om frivillighet og informert samtykke. Legeforeningen og Rådet for legeetikk fraråder leger å delta i dette arbeidet fordi metoden ikke er presis nok til formålet. De påpe-

ker at også tannundersøkelsen er omstridt og beheftet med svakheter. The World Medical Association kom i oktober 2019 med en uttalelse der de sterkt fraråder medisinske alderstester for kronologisk aldersfastsettelse samt bruk av tester med røntgenstråler.¹

Ifølge FNs retningslinjer om aldersvurderinger skal det gjøres helhetlige aldersvurderinger som tar hensyn til både den fysiske og psykologiske utviklingen til den mindreårige. Psykososiale aldersundersøkelser er ikke i bruk i Norge i dag. Psykososiale aldersundersøkelser vil kunne bidra til å gi en indikasjon på alder. I tillegg vil bruk av slike undersøkelser være en fordel for opplysning av saken og kartlegging av sårbarhet og hva som er til barnets beste, samt avdekke oppfølgingsbehov.

Allerede i 2016 publiserte Norsk organisasjon for asylsøkere og Redd Barna rapporten «Aldersundersvurderinger av enslige mindreårige asylsøkere – over eller under 18?» I denne rapporten blir ikke de medisinske metodene i seg selv undersøkt, her er det den aldersvurderingen som foretas gjennom hele asylprosessen, som er i fokus. Rapporten konkluderer med at resultatene fra de medisinske aldersundersøkelsene tillegges for stor vekt i aldersfastsettingen, og at den aldersfastsettingen som foretas av Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda mangler en helhetlig vurdering i tråd med FNs retningslinjer. I rapporten anbefales det at det settes i gang et forskningsprosjekt for å utvikle en metode for psykososiale aldersundersøkelser, dette på bakgrunn av at den statistiske metoden er såpass usikker. Det argumenteres med at to metoder vil gi et sikrere resultat. I tillegg vil en undersøkelse av den psykiske utviklingen hos unge asylsøkere være i tråd med FNs retningslinjer. I

1. <https://www.wma.net/policies-post/wma-statement-on-medical-age-assessment-of-unaccompanied-minor-asylum-seekers/>

henhold til FNs retningslinjer bør aldersundersøkelser kun gjennomføres som en siste utvei og bare dersom det er rimelig grunn til å tvile på oppgitt alder.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen gjennomgå praksis fra enkeltsaker med aldersundersøkelser av enslige mindreårige asylsøkere, herunder undersøke om

praksis er i tråd med gjeldende regelverk, og om informert og frivillig samtykke er innhentet.

2. Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak for å sikre at aldersundersøkelser av enslige mindreårige asylsøkere kun foretas i tilfeller der det er tvil om alder, samt at terskelen for når det er tvil, blir justert, dette for å forhindre at testing blir foretatt der det ikke er strengt nødvendig, jf. forholdsmessighetsprinsippet.
3. Stortinget ber regjeringen igangsette et forskningsprosjekt for å utvikle en metode for psykososiale aldersundersøkelser.

7. april 2022

Grete Wold

Kari Elisabeth Kaski

Marian Hussein

Kathy Lie

Torgeir Knag Fylkesnes